

Handläggare
Sofia Ferrer
Telefon: 08-50822368

Till
Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd
2023-04-20

Reviderade riktlinjer för handläggning av ärenden gällande vuxna med missbruks- och beroendeproblem

Yttrande till kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning

Ärendet gäller en remiss från kommunstyrelsen om reviderade riktlinjer för handläggning av ärenden gällande vuxna med beroendeproblem. Förvaltningen är överlag positiv till revideringen, efter förtydliganden som redogörs för i tjänsteutlåtandet.

Bakgrund

Stockholms stads nuvarande riktlinjer för vuxna med missbruks- och beroendeproblem antogs av kommunfullmäktige år 2011 och uppdaterades år 2013. Efter att behov av uppdatering uppmärksammats har Socialförvaltningen i samarbete med Stadsledningskontorets juridiska avdelning och en arbetsgrupp med representanter från stadsdelsförvaltningarna, däribland Hägersten-Älvsjö, reviderat riktlinjerna.

Ärendet beredning

Ärendet är berett inom Avdelningen för individ och familjeomsorg och togs upp i samverkansgrupp den 4 april.

Ärendet

De reviderade riktlinjerna innehåller anvisningar för utredning, dokumentation, genomförande och uppföljning av insatser enligt socialtjänstlagen (SoL) till vuxna personer med beroendeproblem.

Riktlinjerna vänder sig till chefer och socialsekreterare som arbetar mot målgruppen och syftet är att ge stöd och vägledning i arbetet samt att säkerställa rättssäkerhet och likställighet i staden när det gäller utredning, bedömning och tillgång till insatser.

Skillnader mot nuvarande riktlinjer

I de uppdaterade riktlinjerna har dispositionen ändrats och nya avsnitt har lagts till, delats eller tagits bort, i syfte att förtydliga handlägningsförfarandet. Texten har uppdaterats utifrån ändringar i lagstiftningen. Följande ändringar har genomförts:

- Riktlinjernas rubrik har ändrats från *Riktlinjer vuxna med missbruks-/beroendeproblem* till *Riktlinjer för handläggning av ärenden gällande vuxna med beroendeproblem*.
- Avsnitten *Förord* och *Inledning* har förts samman i avsnittet *Inledning*. I avsnittet har information om samverkan och ansvarsfördelning inom staden lagts till.
- I avsnittet *Lagstiftning* har texterna om relevanta lagrum uppdaterats och text om lagen om vård av unga (LVU) och lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård (LUS) och samordnad individuell plan (SIP) lagts till.
- Avsnitten *Uppsökande arbete och tidiga insatser*, *Insatser*, *Insatser i samverkan med hälso- och sjukvården*, *Insatser i samverkan med Kriminalvården*, *Egna medelsförvaltning*, *Yttranden*, *Personligt ombud* har uppdaterats.
- Avsnittet *Andra viktiga dokument* har ersatts av avsnittet *Stöd och styrdokument*, där relevanta hänvisningar ges.
- Rubriken *Utredning och vårdbehovsbedömning* har ändrats till *Utredning och behovsbedömning*. Texten i avsnittet har uppdaterats och information om kommunikering, ansvarsfördelning mellan kommuner och stadsdelar samt anhörigperspektiv har lagts till.
- Rubriken *Utreda unga vuxna 18-19 år med missbruksproblem* har ersatts av *Unga vuxna med missbruk och beroende*.
- Information om utformning och innehåll av beslut, rättelse och ändring, överklagan, verkställighet, uppdrag och genomförandeplan har fått ett eget avsnitt under den nya rubriken *Beslut*.
- Rubriken *Dokumentation och uppföljning* och underliggande text har uppdaterats och förtydligats genom att delas under

separata rubriker. En manual för Sociala system har lagts till.

- Information om gallring, lagen om omhändertagande av berusade personer (LOB), äldre med missbruk och beroende, avhoppare, sociala insatsgrupper, budget- och skuldrådgivning har lagts till. Riktlinjerna har även utökats med text om behandling i strukturerad öppenvård, case management, sysselsättning, ”Bostad först” och placering på akutboende.
- Avsnittet *Grupper med särskilda behov* har ersatts med avsnittet *Särskilda grupper inom målgruppen*. Texter om personer med samsjuklighet, med läkemedelsmissbruk, i hemlöshet, unga vuxna, kvinnor, gravida och brottsoffer har uppdaterats.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Riktlinjer utgör ett betydande stöd för socialsekreterare och chefer i det dagliga arbetet. De behöver därför vara anpassade till dagens lagstiftning och aktuella styrdokument för att fylla sitt syfte om att utgöra ett stöd i handläggningen samt säkra rättssäkerhet och likställighet i staden. Förvaltningen har sett ett betydande behov av revidering av riktlinjerna och är positiv till riktlinjerna som helhet. Förvaltningen anser dock att riktlinjerna ytterligare bör förtydligas på de punkter som följer nedan innan de antas i sin helhet, för att de ska kunna fylla sitt syfte:

- Sid 45

Det framgår att brottsoffer kan behöva stöd och hjälp, men vägledning kring hur detta kan ske saknas. Det är vanligt att de invånare som förvaltningen möter inom verksamhetsområdet tillhör flera målgrupper samtidigt. De kan exempelvis vara både brottsutövare och brottsoffer samtidigt som de är bostadslösa. Förvaltningen anser att detta bör lyftas och ges vägledning kring.

I samma avsnitt skrivs ”kvinnor som är utsatta för våld eller övergrepp av närstående”, detta är ett förlegat uttryck som bör ändras till ”personer som är utsatta för våld i nära relation”.

- Sid 58

Det inledande stycket kan med fördel ses över och förtydligas.

- Sid 61

I rubriken "Barnrättsperspektiv i utredningar av vuxna" bör "när det finns barn som är berörda" läggas till. Texten i avsnittet bör även kompletteras med information om avslag och barnkonsekvensanalys som då ska genomföras.

- Sid 64
"ASI-net" ersätts med "Net-Klient".
- Sid 76
Avsnittet om ASI för systematisk dokumentation är otydligt och bör arbetas om, orden "under", "före" och "efter" upprepas så många gånger att det är svårt för läsaren att förstå vad som avses. Texten kan lämpligen beskrivas utifrån individ och gruppnivå.

"ASI-net" ersätts med "Net-Klient" även i detta avsnitt.

- Sid 83-85
Mellan de två verksamhetsområdena ekonomiskt bistånd och beroende förekommer återkommande missförstånd vad begreppet "sysselsättning" innebär. Som det beskrivs i texten föreligger risk för fortsatta missförstånd och ordet bör därför förtydligas.
- Sid. 83
Riktlinjerna hänvisar arbetsinriktad rehabilitering till samverkan med verksamhetsområdet ekonomiskt bistånd. Stadens rehabiliterande insatser är inte uppbyggda på det sättet och formuleringen kan ge förhoppningar som ekonomiskt bistånd inte kan förverkliga, varför detta bör formuleras om.
- Sid. 84
Texten kan tolkas som att IPS är en insats som finns i hela staden, vilket inte är fallet. Det bör förtydligas att insatsen inte är tillgänglig för alla och utrymmet för att beskriva insatsen bör minska.
- Sid. 85
Förvaltningen anser att det är positivt att "Bostad först" framkommer i riktlinjerna. Det bör förtydligas att insatsen syftar till stadigvarande boende och att eget kontrakt kommer längre fram i processen om den faller väl ut. Information om "Peer support" bör läggas till. För att förtydliga meningen "Stödinsatsen som erbjuds består av någon form av case management" bör "någon form av" tas bort.

- Sid. 96
Ordet ”Överförmyndarförvaltningen” bör ändras till ”Överförmyndarnämnden”.
- Sid. 97
Beträffande Egna medelsförvaltning kan det gälla alla inkomster, varför ”socialförsäkringsförmån, vanligtvis pension” kan tas bort. Hänvisning till stadsledningskontorets tillämpningsanvisning för ekonomisk förvaltning bör ersättas med [Tillämpningsanvisning Privata medel, Egna medel och Dödsbomedel](#)
- Sid 98
Det framgår att Stockholms stad rapporterar uppgifter till Länsstyrelsen och det bör därför beskrivas vilka uppgifter som rapporteras dit.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande till kommunstyrelsen.

Lars Wennberg
Tf stadsdelsdirektör
Hägersten-Älvsjö
stadsdelsförvaltning

Yvonne Kokkola
avdelningschef
Hägersten-Älvsjö
stadsdelsförvaltning

Bilagor

Remissunderlag Riktlinjer för handläggning gällande vuxna med missbruks- och beroendeproblem

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Lars Wennberg, tf. stadsdelsdirektör	2023-04-04
Yvonne Kokkola, avdelningschef	2023-04-03